

Козьміна Н.А., Гурєва Л.В.

Національний технічний університет України «КПІ»

Етапи формування іншомовної лексичної компетенції у студентів інженерних спеціальностей ВНЗ

Високий рівень комунікативної компетенції у майбутніх фахівців-інженерів, перш за все, передбачає необхідність володіння іншомовною професійною лексикою. Лексична компетенція формується в процесі комунікативної діяльності. Процес формування комунікативної компетенції безумовно включає процес формування комунікативних навичок та вмінь усіх видів мовленнєвої діяльності [1].

Лексичний компонент - невід'ємна складова всіх видів мовленнєвої діяльності. В процесі навчання перед студентами стоїть задача засвоїти спеціальну лексику, що використовується в їх професійній сфері. Така лексика значною мірою складається з термінів. Терміни дають точну та стислу характеристику предмета, процесу чи явища та називають спеціальні поняття окремої сфери науки, техніки, тощо. Кожна галузь знань має свою систему термінів [1].

Лексична компетенція являє собою сукупність лексичних знань, навичок і вмінь розпізнавати контекстуальне значення слова, а також порівнювати його значення в двох мовах, вживати слово у відповідному контексті. Іншими словами, це здатність учнів організовано оперувати лексичними одиницями з метою засвоєння лексики, що включає оволодіння значенням лексичної одиниці, її графічним оформленням і вимовою, знанням граматичних форм слова і правил поєднання з іншими лексичними одиницями. [2].

Дослідники умовно виділяють певні етапи становлення іншомовної лексичної компетенції, під якою розглядають процес формування здібності учнів вирішувати комунікативні завдання, націлені на практичне використання

іншомовної лексики в комунікативній діяльності, опираючись на набуті знання, навички та вміння [3].

Формування лексичної компетенції починається з пред'явлення і семантизації нової лексики. Таким чином учні отримують уявлення про звуковий та графічний образ лексичної одиниці, формуються зв'язки між іншомовним словом і його значенням. Студенти набувають навички ідентифікації лексичних одиниць в пропонуваніх комунікативних ситуаціях [2].

На другому етапі формування лексичної компетенції необхідно сформувати навички застосування лексичних одиниць, що досліджуються, та встановити міцні зв'язки між лексичними одиницями і їх значенням. На цьому етапі слід приділити увагу різноманітним вправам на закріплення первинних навичок вживання досліджуваної лексики в заданому комунікативному контексті.

Характерною особливістю наступного етапу формування лексичної компетенції є набування теоретичних знань про лексичну систему мови, що вивчається. Тут відбувається формування навичок встановлення особливостей форми, структури і значень слова. На цьому етапі створюються міцні вербально-семантичні зв'язки [3].

На останньому етапі передбачається розвиток умінь вживання лексичних одиниць для вирішення різних комунікативних завдань. Для цього учні мають вміння використовувати раніше вивчені мовленнєві засоби та свій мовленнєвий досвід. Цей рівень компетенції пов'язаний з виконанням практичних дій з іншомовною лексикою і спрямований на вирішення різних комунікативних завдань відповідно до умов спілкування, припускаючи використання необхідних для цього знань, мовленнєвих навичок і умінь.

Формування іншомовної лексичної компетенції являє собою одне з важливих напрямків підвищення якості комунікативної професійної підготовки студентів [3]. Лексичний компонент є складовою експресивних та рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Можна стверджувати, що студенти оволоділи лексичним матеріалом професійної спрямованості, коли вони можуть

використовувати його в різних ситуаціях професійної взаємодії. Досягнення високого рівня розвитку лексичної компетенції проявляється в тому, що студент з легкістю використовує досить великий лексичний запас як при безпосередньому, так і опосередкованому спілкуванні.

Становлення лексичної компетенції забезпечується спеціальною лексичною стратегією, яка має два аспекти. Перший пов'язаний з організацією та запам'ятовуванням лексичного матеріалу на основі спеціальних прийомів, заснованих на врахуванні особливостей когнітивної діяльності студентів. Другий аспект стратегії забезпечує засвоєння самих лексичних одиниць, семантичної інформації про них, відпрацювання практичних дій зі словом на різних рівнях складності, вироблення навичок з комбінованого використання лексичних одиниць у найрізноманітніших ситуаціях мовного спілкування. Лексична стратегія та її аспекти являють собою комбінацію інтелектуальних прийомів і зусиль, що використовуються учнем для розуміння, запам'ятовування і вживання знань про лексичну систему мови. Система прийомів запам'ятовування і засвоєння лексичної інформації, система лексично спрямованих вправ складають технологічну основу реалізації стратегії та її аспектів.

Література:

1. Козак С.В. Коммуникативный подход в современных технологиях обучения иностранному языку в высшей школе //Науковий вісник ПДПУ ім. К.Д. Ушинського. – Одеса, 2000. – Вип 12. – С. 12-17.
2. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. – М.: Русский язык, 1989. – 276 с.
3. Шамов А. Н. Лексические навыки устной речи и чтения – основа семантической компетенции обучаемых // Иностранные языки в школе. 2007. № 4. С. 19–21. 6.